

Гетьман А.П., доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого;

Іванов С.М., кандидат технічних наук, доцент, керівник центру інформаційних технологій Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого;

Карасюк В.В., кандидат технічних наук, доцент, завідувач лабораторії локальних комп'ютерних мереж центру інформаційних технологій.

ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НАВЧАННЯ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЮРИДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Ефективність юридичної діяльності у суспільстві цілком і повністю залежить від ефективності роботи правознавців з інформацією. У той же час в Україні визначається неефективність роботи судової системи та пов'язаних з нею галузей. Значною мірою це є наслідком невміння пересічних юристів використовувати сучасні інформаційні системи та ще частіше просто відсутністю відповідної інформації у доступному електронному вигляді. З іншого боку також слід взяти до уваги те, що робота правознавців пов'язана з обробкою неструктурованої текстової інформації, яку важко формалізувати і для якої важко організувати відповідні пошукові сервіси.

Забігаючи наперед слід прогнозувати подальший випереджаючий розвиток суспільства у напрямку створення розвинутого інформаційного середовища, створення окремих механізмів роботи «електронного уряду» і іншого. Нарощування національного інформаційного ресурсу, захист прав і свобод у інформаційному просторі є основними задачами сучасної української політики у інформаційній галузі. Указ Президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» від 20 жовтня 2005 року №1497/2005 визначає, що розвиток в Україні інформаційного суспільства та впровадження новітніх інформаційних технологій в усі сфери суспільного життя, діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування є одним із пріоритетних напрямів державної політики. Прийнято за основу проект закону «Про затвердження Національної стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2006—2015 роки». План дій «Україна — Європейський Союз», схвалений Кабінетом Міністрів України 12 лютого 2005 року, передбачає прискорення прогресу в розвитку сфери послуг інформаційного суспільства та інтеграції України до дослідницької програми технологій інформаційного суспільства, прийняття Державної програми «Електронна Україна» з метою розвитку інформаційного суспільства та вивчення можливості підтримки її впровадження з боку ЄС.

Концепція автоматизації навчальної та наукової роботи в академії. Для того, щоб вирішити зазначені проблеми і дати можливість майбутнім правознавцям-професіоналам отримати відповідний досвід використання інформаційних ресурсів, у Національній юридичній академії України імені

Ярослава Мудрого розбудовується мультисервісна інформаційна магістраль (локальна комп'ютерна мережа). Системний підхід при її створенні дає нам можливість впровадити у мережі найновіші технології передачі і обробки інформації та розгорнути сучасні інформаційні сервіси для всіх користувачів мережі. Організаційно всі питання, пов'язані зі створенням нових сегментів мережі, організацією інформаційного обслуговування користувачів, захистом інформації у мережі тощо, покладені на Центр Інформаційних Технологій (ЦІТ) академії. Концепція автоматизації навчальної та наукової роботи в академії передбачає, що кожний студент, магістр, аспірант, науковий співробітник чи викладач повинен мати доступ до інформаційних ресурсів мережі з будь-якого робочого місця, де б воно не знаходилося – на кафедрі, в деканаті, у читальній залі, у спортивному комплексі, у спеціалізованому комп'ютерному класі чи у кімнаті студентського гуртожитку. Також передбачено, що на кожному робочому місці у мережі можна отримати весь спектр інформаційних послуг: доступ до бібліотечної бази даних; доступ до ftp-сервера навчальних ресурсів по дисциплінам; доступ до раритетних видань; доступ до сервера нормативних документів Верховної Ради; доступ до загальних ресурсів мережі Internet; доступ до сервера наукової інформації EBSCO Host Research; icq; ip-телефонія; огляд web-камер; цифрове телебачення; використання інформаційних ресурсів міської мережі провайдера; захист інформації у мережі програмними та апаратними засобами; інші сервіси для управління навчальним процесом та господарською діяльністю. Названі послуги перекривають всі сучасні інформаційні потреби користувачів і розгорнуті на базі високопродуктивного устаткування.

Відомості про мультисервісну інформаційну магістраль. За декілька років прокладена розгалужена мережа оптичного кабелю (10700 метрів), що з'єднала всі корпуси академії і стала магістральною основою єдиної мультисервісної локальної комп'ютерної мережі академії. Оптичний кабель прокладений від Центру Інформаційних Технологій через приміщення АТС і введено у всі учбові корпуси академії, у спорткомплекс та у деякі гуртожитки. Виконано підключення комп'ютерних класів до мережі в учбових корпусах – чотири учбових комп'ютерних класи по 12 робочих місць, які знаходяться в головному корпусі та в корпусі інституту прокуратури, вже під'єднані до локальної комп'ютерної мережі, інші комп'ютерні класи будуть підключені найближчим часом. Зараз закінчуються роботи по підключенню оптичним кабелем гуртожитків, які ще не мають такого підключення (рис.1). Загалом у мережі є більше 700 робочих місць (значну частку із них складають робочі місця у студентських гуртожитках), основою мережі слугує багатофункціональний двопроцесорний сервер HP ProLiant DL380 з двома процесорами Intel Xeon 3 GHz., дисковий масив мас смінь 540 Gb, з можливістю нарощування до 1 Tb. Також для перетворення оптичної інформації є 4 медіаконвертори D-Link, 2 керованих комутатора, 20 медіаконверторів по окремим корпусам та об'єктам і 18 звичайних комутаторів.

Створене інформаційне середовище в змозі потенційно забезпечити всі наявні сучасні та перспективні інформаційні сервіси (тому локальна мережа і отримала назву «мультисервісна»).

Задачі, які вирішуються у локальній мережі та основні проблеми її інформаційного наповнення. Вимоги, що поставлені перед мережею керівництвом академії і викладачами, відносно організації навчального процесу на сучасному рівні, будуть поступово опрацьовуватись у рамках навчального порталу академії. Як показав досвід розвитку електронного навчання в Україні, Інтернет-портали є основою його організації.

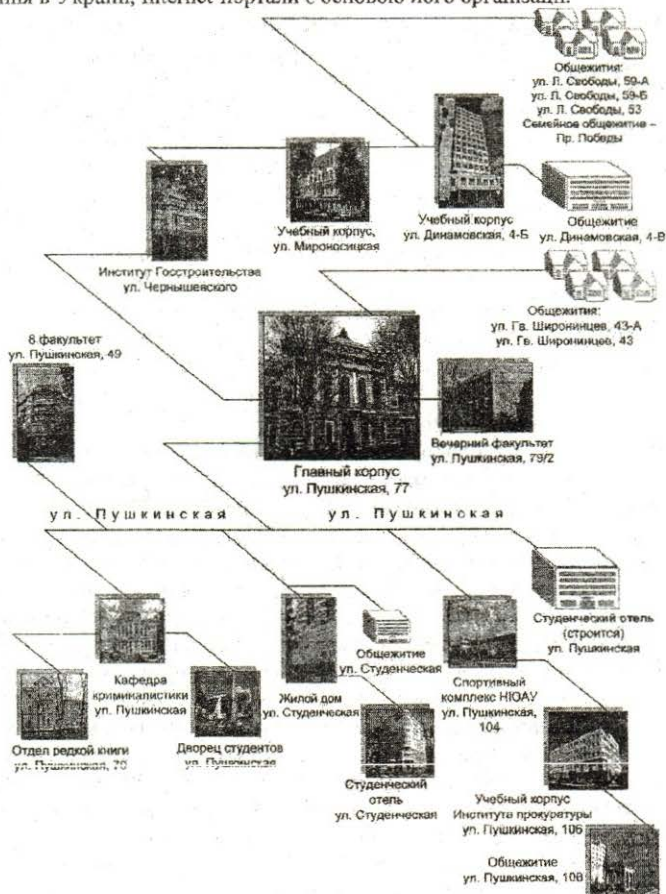

Рис.1. Мультисервісна локальна мережа Національної юридичної академії України ім. Я. Мудрого

Своїми задачами при розробці порталу вважаємо накопичення та систематизацію ресурсів визначеної тематичної спрямованості, а також організацію комплексу сервісів, які забезпечують їх ефективне використання. Вже зараз у мережі можна скористатися наступними сервісами:

- автоматизація проведення модульного контролю знань студентів;
- оперативний облік успішності та відвідувань студентів;
- забезпечення доступу з усіх робочих місць до сайту бібліотеки та бібліотечного каталогу;
- надання послуг IP-телефонії, цифрового TV, електронної пошти, телефонного зв'язку по локальній мережі з робочих станцій у підрозділах академії і в студентських гуртожитках;
- використання файлообмінних послуг користувачами у межах локальної мережі;
- забезпечення доступу до електронних копій раритетних видань;
- забезпечення доступу до ресурсів мережі Internet;
- доступ до інформаційної бази правничих документів, яка поновлюється з серверу Верховної Ради України двічі на день;
- доступ до сервера наукової інформації EBSCO Host Research;
- підготовка передумов для реалізації елементів дистанційного навчання;
- інші послуги обслуговуючого характеру.

У той же час маємо ряд проблем, які постали перед нами при інформаційному наповненні мережі. Назвемо деякі з них.

Немає відповідної стандартизації у понятті електронного підручника. Вважаємо, що доцільною могла б бути така структура підручника: учбова програма; учбовий посібник; методичні вказівки; практикум (якщо це необхідно за змістом дисципліни); тезаурус; презентації; хрестоматія; тести; додаткові учбові матеріали; джерела нормативних документів. За подібної схеми зараз йде наповнення учбового ftp-сервера.

Актуальною виявилася проблема дотримання авторських прав на електронні навчальні матеріали. З моменту їхньої доступності у мережі почалося їх активне копіювання і використання не тільки у академії, але і за її межами, без згоди і відповідних дозволів авторів. Ця проблема лежить не тільки в площині правових відносин і технологічних можливостей, але і у доцільній організаційній структурі.

Є також проблема у підборі електронної інформації для користувача. Необхідно забезпечити релевантну відносно поставленої задачі інформацію кожному з учасників освітнього процесу у відповідності до його потреб. Також невирішеною є методологія забезпечення розвитку і оновлення інформаційного наповнення системи навчання. Реалізація цієї проблеми

можлива у рамках концептуального опису знань на основі деякого формального апарату, наприклад, онтологій. Створення інтегрального простору знань є нашою перспективною метою.

В цілому можна зробити декілька висновків.

Сучасні студенти для підвищення ефективності навчання потребують розширення інформаційних послуг, у тому числі на робочих місцях у гуртожитках.

Побудована у НЮАУ ім. Я.Мудрого мультисервісна оптоволоконна мережа є основою для створення повноцінного перспективного інформаційного середовища навчання.

Роботи по наповненню мережі відповідною інформацією необхідно посилювати у напрямку створення спеціалізованих баз даних і знань, а також автоматизованих комплексів навчання та контролю знань.

Також бажано поєднати зусилля зацікавлених вищих навчальних закладів відносно розробки стандартів на засоби електронного навчання та правових засад його використання.

Будемо вдячними всім, хто поділиться своїм власним досвідом у вирішенні означених проблем. Наша адреса для спілкування nuau_cit@ukr.net.

Гіжевський В.К., кандидат юридичних наук, декан юридичного факультету
Університету економіки та права «КРОК»

ІНТЕГРАЦІЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ

Якщо у спільному європейському домі нашої державі поки що відведено місце сусіда. Україні як транзитній державі, через яку пролягають найкоротші та найзручніші торговельні шляхи між Європою і Сходом, надається провідна роль.

Донедавна технічний стан цього мосту не відповідав сучасним європейським нормам і вимогам, ставив під сумнів здатність нашої транспортної системи витримувати зростаючі обсяги вантажних і пасажирських потоків.

Розгорнутий аналіз транспортної системи України як у цілому, так і в розрізі роботи кожного виду транспорту доповнюється співставленням основних показників роботи деяких із них з досвідом аналогічних транспортних структур європейських країн.

В першу чергу потрібно приводити у відповідність мережі транспортних коридорів України – складових системи міжнародних транспортних коридорів (далі - МТК), названих Крітськими. Відповідна програма розвитку МТК розрахована до 2010 року і здійснюється поетапно. Основним з етапів – здійснення заходів щодо облаштування коридорів і